

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 297/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] proti postupu „*polície*“ v konaní vedenom pod „*ČVZ-91/BOK-Z-2008*“, postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 80/2010 a jeho rozsudku z 18. januára 2018 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 66/2018 a jeho rozsudku zo 16. septembra 2020 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom „*polície*“ a všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia (ďalej aj „napadnuté konania“). Navrhuje zrušiť rozhodnutia všeobecných súdov označené v záhlaví tohto uznesenia a vrátiť ich „*v otázke výšky trestu na nové prejednanie a rozhodnutie*“.

2. Z ústavnej sťažnosti a vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že 11. novembra 2010 bola na sťažovateľa podaná obžaloba, o ktorej rozhodol Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 3 T 80/2010 z 18. januára 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) tak,

že (okrem iného, pozn.) sťažovateľa odsúdil za spáchanie pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období s poukazom na § 138 písm. a), f) a i) Trestného zákona sčasti v bode 2 aj s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsiatich dvoch rokov; sťažovateľa zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia; spolu s uložením súhrnného trestu bol zrušený výrok o treste odňatia slobody vo výmere pätnástich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra z 3. júla 2013 sp. zn. 2T 16/2011 právoplatným 12. septembra 2013, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad; uložil mu ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov a s tým spojené povinnosti podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona.

3. O odvolaní sťažovateľa podanom proti rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) tak, že (okrem iného, pozn.) podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Trestný poriadok“) vo vzťahu k sťažovateľovi zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sťažovateľovi podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťjeden rok; zaradil ho do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia; spolu s uložením súhrnného trestu zrušil výrok o treste odňatia slobody vo výmere pätnástich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra z 3. júla 2013 sp. zn. 2T 16/2011 právoplatným 12. septembra 2013, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad; uložil mu ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov a s tým spojené povinnosti podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 80/2010 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho rozsudku z 18. januára 2018 a postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 66/2018 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho rozsudku zo 16. septembra 2020 podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že od jeho trestného obvinenia po právoplatné odsúdenie uplynulo dvanásť rokov, čo je obdobie, ktoré nemožno považovať za primerané podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ zároveň uvádza, že okresný súd, ako ani krajský súd sa nedostatočne zaoberali dĺžkou jeho trestného stíhania (resp. ním tvrdenými priesťahmi v napadnutých konaniach) a nezohľadnili ju ani pri rozhodovaní o jeho treste.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv postupom „*polície*“ v konaní vedenom pod „*ČVZ-91/BOK-Z-2008*“, napadnutým konaním okresného súdu a napadnutým konaním krajského súdu:

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom „*polície*“ a postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach. Sťažovateľ však bližšie neuvádza dôvody namietaného porušenia základného práva vo vzťahu k jednotlivým všeobecným súdom a už vôbec ich neuvádza, pokiaľ ide o namietaný postup „*polície*“.

6. Ústavný súd poukazuje na to, že účel základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov vymedzil vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (m. m. II. ÚS 26/95). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právu na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte mohlo trvať (m. m. IV. ÚS 265/2021, II. ÚS 333/2021).

7. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd uvádza, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05).

8. Na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom (a čiastočne aj z ústavnej sťažnosti, pozn.) ústavný súd zistil, že okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľa rozsudkom okresného súdu č. k. 3 T 80/2010 z 18. januára 2018, pričom o sťažovateľom podanom odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020. Vo vzťahu k sťažovateľovi nadobudol rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu právoplatnosť 16. septembra 2020, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 5. marca 2021. V čase zaslania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (18. marca 2021, pozn.) bolo teda v napadnutých konaniach na okresnom súde, ako aj na krajskom súde už právoplatne rozhodnuté a dotknuté rozhodnutia boli sťažovateľovi zároveň doručené. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola právna neistota sťažovateľa v predmetnej veci odstránená. Na základe uvedeného nezostávalo ústavnému súdu iné, než odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde

Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú (m. m. II. ÚS 28/2022).

9. Pokiaľ ide o namietaný postup „*polície*“, ktorý sťažovateľ ďalej vymedzil len spôsobom, že bol obvinený zo spáchania viacerých trestných činov, vo vzťahu ku ktorým na neho bola následne 11. novembra 2010 podaná obžaloba (pozri bod 2 tohto uznesenia, pozn.), ústavný súd v prvom rade uvádza, že keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom, nemožno od neho očakávať formálne bezchybné podanie. Ústavný súd nemôže rozumne vyžadovať, aby sťažovatelia právni laici, ktorí sa naň obracajú, namietali v podaniach konkrétne označené články ústavy alebo medzinárodných dohovorov spolu so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou. Minimálnou požiadavkou však musí byť ucelený opis skutkového stavu, prípadne vyjadrenie nespokojnosti s postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré podľa sťažovateľa odôvodňuje nutnosť zásahu ústavného súdu. Ústavný súd musí mať možnosť z obsahu podania prinajmenšom posúdiť predostreté okolnosti so zameraním sa na existenciu možných porušení základného práva alebo slobody, aby mohol zvoliť ďalší postup (m. m. IV. ÚS 49/2021, I. ÚS 268/2022). V danom prípade je však potrebné konštatovať, že u sťažovateľa absentuje nielen zřejmé označenie subjektu, proti ktorému predmetná námietka smeruje, ale aj akékoľvek, hoci len skutkové odôvodnenie alebo argumentácia týkajúca sa sťažovateľom tvrdených prietahov spôsobených zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ktoré by bolo možné predbežne prerokovať (či uvážiť možnosť ustanovenia právneho zástupcu, pozn.). Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale aj esenciálnych obsahových náležitostí (absencia akékoľvek odôvodnenia), ústavný súd aj s ohľadom na skutočnosti popísané v bode 2, 3 a 8 tohto uznesenia (a teda právoplatné rozhodnutie o obžalobe z 11. novembra 2010, ktorú sťažovateľ v tejto súvislosti spomína, pozn.) nepristúpil k postupu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde a túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

III.2. K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že všeobecné súdy sa nedostatočným spôsobom zaoberali jeho námietkou o dĺžke jeho trestného stíhania, resp. ním tvrdenými prietahmi v napadnutých konaniach a nezohľadnili ju ani pri rozhodovaní o jeho treste. Vyslovenia porušenia práv samotnými rozhodnutiami všeobecných súdov však nenavrhuje. Z obsahu ústavnej sťažnosti je však zřejmé, že ústavná sťažnosť smeruje aj proti týmto rozhodnutiam, ktoré sťažovateľ navrhuje zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. V dôsledku popísaných skutočností a s poukazom na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 514/2020 z 18. novembra 2020, č. 84/2020 ZNaU ústavný súd vymedzil predmet predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti tak, ako je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

11. Podľa názoru ústavného súdu je však posúdenie predmetnej otázky (námietka nedostatočného spôsobu zaoberania sa jeho námietkou o dĺžke trestného stíhania – pozri bod 10 tohto uznesenia, pozn.) obsahom práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého vyslovenia porušenia sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom ústavnou sťažnosťou aktuálne nedomáha (domáha sa vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru, pozn.). Na základe uvedeného ústavný súd nenašiel medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa a napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov takú príčinnú súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv, na základe čoho ju v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

12. V záujme materiálnej ochrany práv sťažovateľa ústavný súd (napriek absencii príloh k ústavnej sťažnosti, pozn.) uvádza, že pokiaľ sťažovateľ namietal skutočnosť, či sa skôr konajúce súdy dostatočne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, ktoré predostrel na svoju obhajobu, je potrebné vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu poukázať na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že v danom prípade by ani nemal právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený, a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa. Preto by v tejto časti ústavnej sťažnosti prichádzalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu zároveň ústavný súd dodáva, že sťažovateľ mal možnosť uplatniť dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý sa týka prieskumu obhajobného atribútu spravodlivého procesu (napr. IV. ÚS 546/2020). Keďže z informácií poskytnutých na základe súčinnosti zo strany okresného súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ tak nespravil, t. j. dovolanie vo veci nepodal, resp. ani netvrdil, že by ho podal, prichádzalo by do úvahy odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť, keďže nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

13. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

14. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov pre vyhovenie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

15. Vzhľadom na výsledok posúdenia tejto ústavnej sťažnosti ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III.1. a III.2. odôvodnenia tohto uznesenia) je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd

tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovet (bod 2 výroku uznesenia).

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu